

Kimler iflasa tabidir? Kimler hakkında iflas kararı verilebilir? İflas tabi olmanın şartları nelerdir?

Yazarlar: Av. Pınar İnci, Av. Çağlar Kaçar

Tarih:15/11/2021

İcra ve İflas Kanunu (“İİK.”) Md. 43; “İflas yolu ile takip, ancak Ticaret Kanunu gereğince tacir sayılan veya tacirler hakkındaki hükümlere tabi bulunanlar ile özel kanunlarına göre tacir olmadıkları halde iflasa tabi buldukları bildirilen hakiki veya hükmi şahıslar hakkında yapılır.”

İİK. Md. 43 uyarınca, iflas yolu ile takip yapılabilmesi için borçlunun iflasa tabi kişilerden olması gerekir. ¹ Kural olarak tacirler iflasa tabi olup, tacir sayılanlar (TTK. Md. 12/2, TTK. Md. 14/1) ile özel kanunlarına göre tacir olmadıkları halde iflasa tabi oldukları bildirilen şahıslar da iflasa tabidirler. Özel kanun hükümleri gereği iflasa tabi olanlar; ticareti terk edenler, Kollektif ve Komandit Şirket Ortakları, Bankacılık Kanunu gereğince banka yöneticisi ile memurların iflası ve terekenin tasfiyesi şeklinde düzenlenmiştir.

TTK. Md. 12 kapsamında “*bir ticari işletmeyi, kısmen de olsa, kendi adına işleten kişiye tacir*” denir. Aynı maddenin ikinci fıkrasında tacir sayılmanın koşulları yer almaktadır: “*Bir ticari işletmeyi kurup açtığını, sirküler, gazete, radyo, televizyon ve diğer ilan araçlarıyla halka bildirmiş veya işletmesini ticaret siciline tescil ettirerek durumu ilan etmiş olan kimse, fiilen işletmeye başlamamış olsa bile tacir sayılır.*” Aynı maddenin son fıkrasında ise tacir gibi

¹ 23.HD E. 2016/4988, K. 2018/5504, T. 27.11.2018 “...Mahkemece iddia, savunma ve tüm dosya kapsamına göre, İİK'nın 43. maddesine göre, iflas yolu ile takip ancak Ticaret Kanununa göre tacir sayılan veya tacirler hakkındaki hükümlere tabii bulunanlar ile özel kanunlarına göre tacir olmadıkları halde iflasa tabii buldukları bildirilen gerçek veya tüzel kişiler aleyhine yapılabileceği, davalının takibe dayanak olan bonoda keşideci ve gerçek kişi olduğu, davalının tacir olduğuna dair herhangi bir bilgi veya belgeye rastlanmadığı, bir kişinin limited şirketi ortağı olması tacir sayılmak için yeterli olmadığı gerekçesiyle davanın usulden reddine karar verilmiştir...”

sorumlu olmanın koşulları düzenlenmiştir: “Bir ticari işletme açmış gibi, ister kendi adına, ister adi bir şirket veya her ne suretle olursa olsun hukuken var sayılmayan diğer bir şirket adına ortak sıfatıyla işlemlerde bulunan kimse, iyiniyetli üçüncü kişilere karşı tacir gibi sorumlu olur.”

TTK. Md. 12’ye göre Ticaret şirketleriyle, amacına varmak için ticari bir işletme işleten vakıflar, dernekler ve kendi kuruluş kanunları gereğince özel hukuk hükümlerine göre yönetilmek veya ticari şekilde işletilmek üzere Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri tarafından kurulan kurum ve kuruluşlar da tacir sayılırlar. Aynı kanunun 124. Maddesinde ticaret şirketleri; kollektif, komandit, anonim, limited şirket ve kooperatif olarak sayılmıştır.

Çeşitli Yargıtay ve Bölge Adliye Mahkemesi kararlarında gerçek kişilerin iflasa tabi olma şartları değerlendirilmiştir. Usulen iflas davasına bakan mahkeme, gerçek kişinin iflasa tabi kişilerden olup olmadığını re’sen araştırmak zorundadır. Ticaret siciline kayıt, kişinin tacir olduğuna karinedir. Ticaret sicilinde kaydı olmayan kişinin tacir olduğu ise her türlü delil ile ispatlanabilir.²

Davalı gerçek kişinin birden fazla şirket ortaklığı, yönetim kurulu başkanlığı veya temsilciliğinin olması tek başına tacir olduğunu göstermeye yeterli olmayacaktır.³ Sermaye şirketlerinin ortakları ve yöneticileri sadece bu sıfatları sebebiyle iflasa tabi olmazlar ancak Yargıtay 19. Hukuk Dairesi farklı ve içtihat değişikliğine işaret eden bir karar vermiş olup

² 23. HD E. 2014/5506 K. 2015/4254 T. 4.6.2015 “...Somut olayda, davalı ...'in, dava tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan 6102 Sayılı TTK'nın 12/1. maddesi kapsamında tacir olup olmadığının araştırılması gerekirken, eksik incelemeye dayalı olarak, sırf ticaret sicil kaydının bulunmamasına dayalı olarak yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir. Zira, ticaret siciline kayıt kişinin tacir olduğuna karine teşkil eder. Ticaret sicilinde kaydı olmayan kişinin tacir olduğu da her türlü delil ile ispatlanabilir...”

³ İSTANBUL BAM 17. HD, E. 2020/2205, K. 2021/26, T. 14.1.2021 “... davalı gerçek kişinin sermaye şirketi ortağı olması, şirketin iştiğal konuları ile ilgili yazılı veya görsel basında açıklama ve reklam yapması, şahsi davalarında ticari faiz istemesi, kredi sözleşmelerine kefil olması, iş adamı derneklerine üye olması (sanayici sıfatı olmaksızın) ve yukarıdaki iddialar ile yasal düzenlemeler kapsamında, sermaye şirketi yönetim kurulu başkanı ve / veya ortağı olan davalı gerçek kişinin kişisel faaliyeti ile tacir olduğu ispat edilemediğinden ve tacir olmadığı anlaşılan kişinin yasa gereğince iflasına karar verilemeyeceğinden, özel dava şartı olmayan bir davada işin esasına da girilemeyeceğinden davacı vekilinin istinaf başvurusunun reddine dair karar verilmesi gerekmele aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur. ...”

ticaret sicilinde kaydı olmayan fakat birçok şirkette yönetici ve ortak olan kişilerin de iflasa tabi şahıslardan sayılabileceğini söylemiştir.⁴

Borçlunun iflasa tabi şahıslardan olması iflas davasının şartlarından biridir. Borçlunun kendisine karşı yapılan kambiyo senedine dayalı iflas yolu ile icra takibine itiraz etmemiş olması, şirket ortağı olma ya da kambiyo senedi tanzim etmesi tek başına iflasa tabi şahıslardan olduğu yönünde bir kabul sonucunu doğurmaz.⁵

Yargıtay, ticaret siciline kaydı bulunmayan kişi hakkında yapılacak resen araştırma kapsamında, Vergi Dairesi Müdürlüğüne yazı yazılmasını yeterli görmeyip mahkemece, ilgili illerdeki Ticaret ve Sanayi Odalarından, TOBB'dan, meslek odalarından, borsadan, davalının bir ticari işletmeyi kendi adına işletip işletmediği sorularak ve gerekirse ilgili illerde zabıta marifetiyle bu hususta araştırma yaptırılarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerektiğini vurgulamıştır.⁶ Yapılan bir yargılamada mahkeme davalının Sanayi Odası temsilcisi olarak Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Genel Kurul Delegeliği yaptığı Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini yürüttüğü, gerekçeleriyle tacir sıfatına haiz olduğundan asıl davanın kabulü ile davalının iflasına karar vermiştir. Ancak Yargıtay ticaret ve sanayi odasına kayıtlı olmayı da tek başına tacir sayılmak için yeterli olmadığını öne sürerek verilen bu kararı bozmuştur.⁷

⁴ 19.HD E. 2000/5828 K. 2000/7383 T. 2.11.2000 “...özellikle davalının ticaret sicilinde şahsi kaydı yoksa da, X A.Ş., YA.Ş., Z A.Ş. A A.Ş., B A.Ş., C A.Ş., D A.Ş., E A.Ş., F A.Ş., G A.Ş.’nin ortağı ve yöneticisi olan, ... adlı kuruluşa sanayici olarak bildirimde bulunan, İstanbul Ticaret Odasında yöneticilik yapan davalının tacir olduğunun kabulü ile yazılı şekilde hüküm kurulmasında bir isabetsizlik bulunmaması...”

⁵ 23.HD E. 2015/10005, K. 2017/706, T. 7.03.2017 “... Takibe itiraz edilmemiş olmasının iflasa tabi şahıslardan olduğu yönünde bir kabul sonucunu doğurmayacağı, borçlunun iflasa tabi şahıslardan olmasının iflas davasının şartlarından birisi olup; davacı tarafça aksi yönde bir belge sunulmamış olmakla davalının iflasa tabi şahıslardan olduğu yönünde bir delil elde edilemediği, bilirkişi kurulunun, davalı gerçek kişinin şirket ortaklığı ve yönetim kurulu başkanı olması nedenine dayalı aksi yönlerdeki kabulünün de yerinde görülmediği, şirket ortağı olma ya da kambiyo senedi tanzim etme gibi hallerin gerçek kişinin tek başına tacir sayılması için yeterli olmadığı gerekçesiyle, davanın reddine karar verilmiştir...”

⁶ 23.HD E. 2015/8943, K. 2016/3400, T. 2.06.2016 “... Bu durumda, mahkemece, İstanbul ve Antalya ilindeki Ticaret ve Sanayi Odalarından, TOBB'dan, meslek odalarından, borsadan, davalının bir ticari işletmeyi kendi adına işletip işletmediği sorularak ve gerekirse İstanbul ile Antalya ilinde zabıta marifetiyle bu hususta araştırma yaptırılarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, eksik incelemeye dayalı olarak yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmamıştır. ...”

⁷ 23.HD E. 2018/1429, K. 2020/3948, T. 1.12.2020 “...davalı gerçek kişi ... hakkında ise Ticaret Sicilinde şahsi kaydı bulunmasa da, Sanayi Odası temsilcisi olarak Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Genel Kurul Delegeliği yaptığı Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini yürüttüğü, OSBÜK Yönetim Kurulu Üyeliği görevinde bulunduğu gerekçeleriyle tacir sıfatına haiz olduğundan asıl davanın kabulü ile davalının iflasına.., mahkemece yapılan incelemeler sonucunda, davalının tacir olduğuna veya tacir sayıldığına dair dosya kapsamında bir delil bulunmamaktadır. Bu nedenle, iflasa tabii kişilerden olmadığı anlaşılan davalı ... hakkında davanın reddine karar verilmesi gerekirken kabulüne karar verilmesi doğru görülmemiş hükmün bu nedenle bozulması gerekmektedir.”

Sermaye şirketi ortağı olmanın kişisel olarak tacir olmayı gerektirmeyeceği kabul edilmiştir. Yargıtay 19.HD'nin 28.06.2001 tarihli, 3712/5039 Karar sayılı ilamında “*Anonim şirket ortağı olmak tek başına bu kişinin tacir olduğuna yeterli değildir*”, aynı dairenin 20.04.2000 tarihli, 1352/2988 Karar sayılı ilamında, “*Kredi Sözleşmesini keşil olarak imzalamak tacir sayılmak için yeterli değildir*”, ifadelerine yer verilmiştir.

K A Ç A R

Avukatlık Bürosu

Esentepe Mah. Anadolu Cad.

No:5/2 AND PASTEL D:235

34870 Kartal, İstanbul, Turkey

T +90 216 306 02 22

Bu doküman, bilgilendirme amaçlı olup herhangi bir hukuki tavsiye veya görüş bildirme amacı taşımamaktadır.

K A Ç A R Avukatlık Bürosu 2021. Tüm hakları saklıdır. Bu dokümanın çoğaltılması ve üçüncü taraflar ile paylaşımı yazarların bu yönde açık rızasına tabidir.

Who is subject to bankruptcy? Who can be declared bankrupt? What are the conditions for being subject to bankruptcy?

Authors: Att. Pınar İnci, Att. Çağlar Kaçar

Date:15/11/2021

Enforcement and Bankruptcy Law (“EBL.”) Art. 43; “Bankruptcy proceedings can only be carried out against those who are deemed to be merchants in accordance with the Commercial Code (“TCC.”) or who are subject to the provisions regarding merchants, and real or legal persons who are reported to be subject to bankruptcy although they are not merchants according to their special laws.”

Pursuant to EBL. Art. 43, the debtor must be one of the persons subject to bankruptcy in order to pursue bankruptcy⁸. As a rule, merchants are subject to bankruptcy, and those deemed to be merchants (TCC. Art. 12/2, TCC. Art. 14/1) and persons who are stated to be subject to bankruptcy according to their special laws, even though they are not merchants, are also subject to bankruptcy. Those who are subject to bankruptcy pursuant to the provisions of their special laws; those who left the trade, collective and commandite partners, bank directors and officials pursuant to Banking Law and liquidation of an over-indebted estate.

Within the scope of TCC. Art. 12, “a person who operates a commercial enterprise, partially or wholly, on his own behalf, is called a merchant”. In the second paragraph of the same article, the conditions for being considered a merchant are regulated as “Anyone who has established and opened a commercial enterprise, notified the public through circulars, newspapers, radio, television and other announcements or announced the situation by registering his business before the trade registry, is considered a merchant even if he has not actually commenced the

⁸ 23.HD E. 2016/4988, K. 2018/5504, T. 27.11.2018

business”. In the last paragraph of the same article, the conditions of being liable as a merchant are regulated as: “A person who acts as a partner, as if he has opened a commercial enterprise, either on his own behalf, on behalf of an ordinary company or on behalf of another company that is not legally considered, becomes liable as a merchant to bona fide third parties.”

Pursuant to TCC. Art. 12 *Commercial companies, foundations, associations that operate a commercial enterprise to achieve their purpose, and institutions and organizations established by the State, special provincial administrations, municipalities and villages and other public legal entities to be managed in accordance with the provisions of private law or to be operated commercially are also considered merchants.* In Art. 124 of the same law, collective, commandite, joint stock, limited company and cooperatives are counted as commercial companies.

In various Supreme Court and Regional Court of Justice decisions, the conditions of natural persons for being subject to bankruptcy have been evaluated. The court that handles the bankruptcy case is obliged to investigate ex officio whether the natural person is one of the persons who are subject to bankruptcy. Registration in the commercial registry is the presumption that the person is a merchant. Whether the person who is not registered in the trade registry is a merchant can be proven with all kinds of evidence⁹.

The fact that the defendant natural person has more than one company partnership, chairmanship of the board of directors or representative position will not be sufficient to show that he is a merchant¹⁰. Shareholders and directors of capital companies are not subject to bankruptcy just because of their titles, but the 19th Civil Chamber of the Supreme Court made a different decision pointing to a change in case law and said that people who are not registered in the trade registry but who are managers and partners in many companies can be counted among the persons subject to bankruptcy¹¹.

⁹ 23. HD E. 2014/5506 K. 2015/4254 T. 4.6.2015

¹⁰ İSTANBUL BAM 17. HD, E. 2020/2205, K. 2021/26, T. 14.1.2021

¹¹ 19.HD E. 2000/5828 K. 2000/7383 T. 2.11.2000

One of the conditions of the bankruptcy case is that the debtor is a person subject to bankruptcy. The fact that the debtor has not objected to the enforcement proceedings by way of bankruptcy based on the bill of exchange made against him or being a partner of the company or issuing a bill of exchange alone does not lead to an acceptance that he is one of the persons subject to bankruptcy¹².

Within the scope of the ex officio investigation to be made about the person who is not registered in the trade registry, the Supreme Court did not consider it sufficient to write a letter to the Tax Office Directorate, and emphasises that a decision should be made according to the result by having a research done on this issue by asking the Chambers of Commerce and Industry in the relevant cities, The Union of Chambers and Commodity Exchanges of Turkey, professional chambers, the stock market and, if necessary, the municipal police in the relevant cities whether the defendant operates a commercial enterprise on his own behalf¹³. In a trial, the local court declared the defendant's bankruptcy, since the defendant was the representative of the Chamber of Industry, the General Assembly Delegate of the Union of Chambers and Commodity Exchanges of Turkey, the Chairman of the Board of Directors of the Organized Industrial Zone and concluded that he had the title of merchant. However, the Supreme Court overturned this decision, arguing that being registered with the chamber of commerce and industry alone is not sufficient to be considered a merchant¹⁴.

It has been accepted that being a shareholder of a capital company does not require being a merchant. In the decision numbered 3712/5039 of the 19th Civil Chamber of the Supreme Court, dated 28.06.2001, "Being a joint stock company shareholder alone is not sufficient for this person to be a merchant" and in the same chamber's decision dated 20.04.2000 and No. 1352/2988, it has been concluded that "...signing the Credit Agreement signing as a guarantor is not sufficient to be considered a merchant".

K A Ç A R
Attorneys at Law
Esentepe Mah. Anadolu Cad.
No:5/2 AND PASTEL D:235

¹² 23.HD E. 2015/10005, K. 2017/706, T. 7.03.2017

¹³ 23.HD E. 2015/8943, K. 2016/3400, T. 2.06.2016

¹⁴ 23.HD E. 2018/1429, K. 2020/3948, T. 1.12.2020

34870 Kartal, Istanbul, Turkey
T +90 216 306 02 22

This document is for informational purposes only and is not intended to provide any legal advice or opinion.

Kaçar Attorneys at Law 2021. All rights reserved. Reproduction of this document and third party sharing is subject to explicit consent of the authors.

